बजार अवलोकन २३

चैत्र[†] २०६६

निम्न संस्थाहरुद्वारा संयुक्त रुपमा प्रकाशित :
विश्व खाद्य कार्यक्रम– खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली
कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास
नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ –कृषि उद्यम केन्द
उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

प्रमूख बुँदाहरु

- ***राष्ट्रिय रुपमा भएको खाद्यान्न मूल्य स्फीती उल्लेख्य चासोको विषय रहेको छ । गत महिना मोटा चामल र गहुँ लगायतका मुख्य खाद्यान्नको मूल्य हल्का रुपमा बढ्यो । नेपाल राष्ट बैंक द्वारा २०६६ चैत्रमा उपलब्ध गराईएको तथ्याङ्क अनुसार खाद्य पदार्थको वार्षिक मूल्य बृद्धि १८ प्रतिशत भन्दा बढी छ । उच्च खाद्यान्न मूल्यले समग्रमा उपभोक्ता मूल्य स्फीती गराएको छ, जुन अहिले १२.६ प्रतिशत भएको अनुमान गरिएको छ ।***
- ***नेपालगञ्ज र नवलपरासी जिल्लामा हालै देखा परेको एभियन इन्फ्लूएञ्जा (बर्ड फ्लू) का कारण कुखुरा आपूर्तिमा आएको कमीले काठमाडौ तथा अन्य शहरी क्षेत्रका बजारहरुमा कुखुराको मासुको मूल्य उल्लेख्य रुपमा बढेको छ ।***
- ***इन्धनको मूल्यमा भएको बृद्धिले खाद्यान्न ढुवानीलाई अझ बढी महंगो बनाएको छ जसले गर्दा आउँदा महिनाहरुमा खाद्यान्न मूल्य निरन्तर बढीरहने अनुमान छ ।***

राष्ट्रिय रुपमा बजारको अवस्था

मूल्य

- सामान्यतया यस महिना नेपाल भर मुख्य खाद्य वस्तुहरुको मूल्य स्थिर रहयो वा हल्का रुपमा बृद्धि भयो । विश्व खाद्य कार्यक्रम र कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयद्वारा नियमित रुपमा अनुगमन गरिने बजारहरुमा यस महिना मोटा चामलको औसत मूल्य रु. ३१.५ प्रति किलो, राष्ट्रिय स्तरमा गहुँको औसत मूल्य रु. ३३ प्रति किलो र मासको दालको मूल्य रु. ११२ प्रति किलो भएको पाइयो जुन तुलनात्मक रुपमा गत महिना क्रमश मोटा चामलको मूल्य रु. ३१, गहुँको रु. ३२ र मासको दालको रु. ११३ थियो ।
- राष्ट्रिय रुपमा भएको खाद्यान्न मूल्य स्फीती उल्लेख्य चासोको विषय रहेको छ । गत महिना मोटा चामल र गहुँ लगायतका मुख्य खाद्यान्नको मूल्य हल्का रुपमा बढ्यो । नेपाल राष्ट बैंक द्वारा उपलबध गराइएको पछिल्लो तथ्याङ्क अनुसार खाद्य पदार्थको वार्षिक मूल्य बृद्धि १८ प्रतिशत भन्दा बढी छ । उच्च खाद्यान्न मूल्यले समग्रमा उपभोक्ता मूल्य स्फीती गराएको छ, जुन अहिले १२.६ प्रतिशत भएको अनुमान गरिएको छ । गोलभेडाको कमजोर उत्पादनले शहरी बजारहरुको मूल्यमा बृद्धि गराएको छ भने अन्य कैयौं तरकारी बाली उत्पादनमा पनि असिनाले नकारात्मक असर गरेको हुनाले मूल्य बद्धि भएको छ ।
- अन्तराष्ट्रिय बजारमा तेलको मूल्य बढ्नाले त्यही अनुपानमा नेपाल आयल निगमले पनि गत महिनामा दुई पटक तेलको मूल्य बढाएको थियो । हाल तेलको मूल्य रु. २.५ का दरले बढेर प्रति लिटर रु. ८०.२५ भएको छ भने डिजलको मूल्य रु २ ले बढेर प्रति लिटर रु. ६१.४ भएको छ । विश्व खाद्य कार्यक्रम द्वारा सर्वेक्षण गरिएका बजारहरुमा पहाडी क्षेत्रका १५ प्रतिशत र तराई क्षेत्रका २० प्रतिशत व्यवसायीहरुले विश्व खाद्य कार्यक्रमका फिल्ड मनिटरहरुलाई उनीहरुको ढुवानी खर्चमा बृद्धि भएको जनाएका थिए र यसको मुख्य कारण इन्धनको मूल्यमा भएको बृद्धि नै थियो । मट्टीतेलको मूल्य पनि रु.२ का दरले बढेर प्रति लिटर रु. ६१.४ पुग्यो ।
- गत महिना भर चिनीको थोक मूल्यमा निरन्तर बृद्धि भएको थियो । हिमाली क्षेत्रका लगभग ४० प्रतिशत, पहाडी क्षेत्रका २० प्रतिशत र तराइ क्षेत्रका ७ प्रतिशत व्यवसायीहरुले उच्च थोक मूल्य तिर्नु पर्‍यो ।

आपूर्ति

- विश्व खाद्य कार्यक्रम द्वारा अनुगमन गरिएका ५० प्रतिशत बजारहरु माघ महिनामा भएका राजनैतिक बन्दहरुले प्रभावित भएका थिए । पाँचथरमा यातायात संघले बजार बन्द गराएको थियो । गत महिना कम्तिमा एक दिन बन्द रहेका बजारहरुमा: ताप्लेजुङ्ग, पाँचथर, उदयपुर, सप्तरी, सिरहा, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, दाङ्ग, बाँके, सुर्खेत, डैलेख, जाजरकोट, डोल्पा, जुम्ला, कालिकोट, कैलाली कञ्चनपुर रहेका थिए ।
- अर्को बाली भित्र्याउने समय नजिकीएको हुनाले अन्नपातहरुको मूल्य बृद्धि हुन थालेको छ । गुणस्तरहिन विकासे विउँको कारणले कृषकहरुले बेमौसमी तथा व्यापारिक प्रयोजनकालागि लगाइएको मकै बालीमा रु २० लाख बराबरको नोक्शानी भएको अनुमान गरेका छन् साथै यसले बारा र पर्सा जिल्लाबाट हुने आपूर्तिमा असर गर्नेछ ।

पुर्वानुमान

- अधिकांश क्षेत्रमा २-३ महिना सम्ममा हिउँदे बाली उठाउन सुरु नभए सम्म खाद्यान्न मूल्य निरन्तर रुपमा बढीरहने अनुमान छ । विभिन्न प्रतिवेदनले जनाए अनुसार अन्तराष्ट्रिय मूल्यमा आएको उतारचढावले मल आयात बन्द भएको छ; यसको फलस्वरुप धान बाली उत्पादनमा कमी आउने अनुमान छ । हिउँदे बाली भने सामान्य हुने अनुमान छ र साथै भारतमा पनि राम्रो बाली उत्पादन हुने आशा गरिएको छ । गहुँ बाली भित्रचाइए पश्चात यसको मूल्य सुपथ हुने अनुमान छ । यद्यपि, २०६७ कार्त्तिक-मंसिरमा वर्षे बाली नभित्रचाए सम्म चामलको मूल्य निरन्तर रुपमा बढीरहने अनुमान छ ।

उल्लेख्य मूल्य परिवर्तन (गत महिना)

जिल्ला/ खाद्यवस्तु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
मूख्य खाद्यवस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्यधिक बुद्धि			
मट्टीतेल	रु. ६१ /लिटर	५%	नेपाल आयल निगमले गरेको मट्टीतेलको मूल्यमा बृद्धी
मूख्य खाद्यवस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्यधिक कमी			
मौसमी तरकारी	-	-१०% देखि -४५% सम्म	आपूर्तिमा आएको सुधार

% मूल्यमा परिवर्तन (१ महिना/१ वर्ष)**

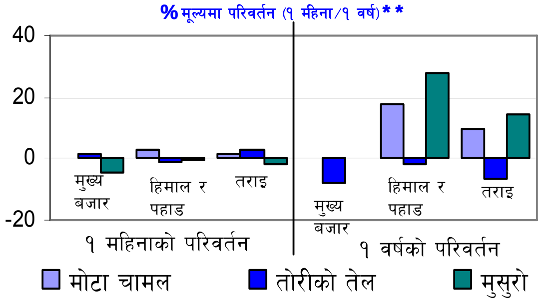

१२ महिनाको औसत मूल्य *

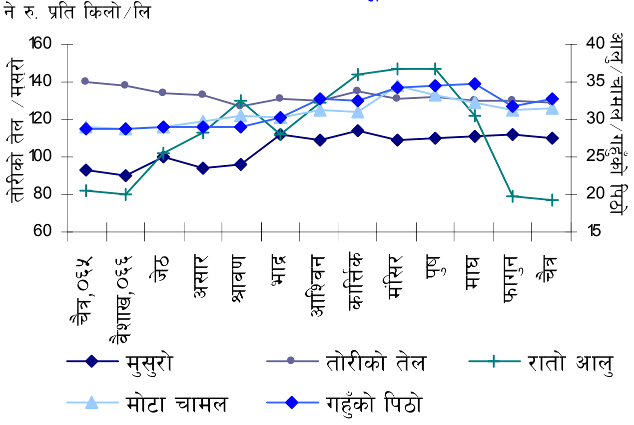

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) गुगल ग्रुपको विद्युतय ठेगाना http://groups.google.com/group/NeKSAP?hl=er मा हेर्न सकिनेछ ।

† मूल्यहरु फागुन महिनाको मूल्य संग सम्बन्धित छ ।

* मूल्यहरु यस प्रतिवेदनको पछाडी पट्टी दिईएको बजारहरुबाट लिइएको हो । तर सडक नपुगेका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु यसमा समावेश छैनन् ।

** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरुसंग सम्बन्धित छन् ।

नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली
Nepal Khadhya Suraksha Anugaman Pranali (NeKSAP)
Nepal Food Security Monitoring System

बजार अवलोकन-२३ *विभिन्न बजारहरुमा प्रमुख खाद्य बस्तुहरुको खुद्रा मूल्य*

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
मूख्य उपभोक्ता बजार								
काठमाडौं	मोटा चामल	३२.०	०.०	-२०.०	-५.९	▶	▼	▶
	गहुँको पिठो	३१.०	६.९	१४.८	१४.८	▲	▲	▶
	भटमासकोतेल	९५.०	-२.१	९.२	-१५.९	▶	▶	▼
	कुखुराको मासु	२८०.०	२.६	१२.०	६९.७	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	११३०	५.६	५.६	-११.०	▲	▶	▶
	मास	१२२.०	-८.३	-३.९	४३.५	▼	▶	▲
	मूसूरो	९७.०	-९.३	-७.६	०.०	▼	▶	▶
	रातो आलु	१८.०	-१४.३	-५९.१	-१०.०	▼	▼	▶
पोखरा	मोटा चामल	३६.०	०.०	२.९	५.९	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३५.०	२.९	२.९	२५.०	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	१०५.०	७.१	५.०	-२५.०	▲	▶	▼
	कुखुराको मासु	२८०.०	१२.०	१६.७	४०.०	▲	▲	▲
	तोरीको तेल	१४२.०	-२.१	१.४	-५.३	▶	▶	▶
	मास	११८.०	-१.७	-९.२	६३.९	▶	▶	▲
	मूसूरो	१००.०	०.०	-१०.७	०.०	▶	▼	▶
	रातो आलु	२२.०	०.०	-५१.१	२२.२	▶	▼	▲
क्षेत्रीय तराई बजार								
बिराटनगर	मोटा चामल	२६.५	१५.२	१.९	१०.४	▲	▶	▶
	गहुँको पिठो	२८.०	३.७	१३.८	१६.७	▶	▲	▲
	भटमासकोतेल	९४.०	-६.०	४.४	-२०.३	▼	▶	▼
	कुखुराको मासु	३००.०	११.१	५३.८	७१.४	▲	▲	▲
	तोरीको तेल	१२०.०	०.०	-६.३	-५.५	▶	▶	▶
	मास	११५.०	०.०	२१.१	५५.४	▶	▲	▲
	मूसूरो	९०.०	-१०.०	-१०.०	०.०	▼	▶	▶
	रातो आलु	१०.०	०.०	-७२.२	०.०	▶	▼	▶
बिरगंज	मोटा चामल	२९.४	५.०	५.०	२२.५	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	२६.०	४.०	८.३	१३.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१००.०	२.०	-३.८	-९.१	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२६०.०	१८.२	४.०	४४.४	▲	▶	▲
	तोरीको तेल	१२०.०	०.०	४.३	-४.०	▶	▶	▶
	मास	८०.०	८.१	-१.६	११.१	▲	▶	▶
	मूसूरो	९७.०	-८.५	-३.०	७.८	▼	▶	▶
	रातो आलु	१२.०	०.०	-६४.७	०.०	▶	▼	▶
नेपालगंज	मोटा चामल	३०.०	०.०	७.१	२०.०	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	२५.०	४.२	०.०	२.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९५.०	५.६	५.६	-२६.९	▲	▶	▼
	कुखुराको मासु	२२०.०	३.३	-	२०.९	▶	-	▲
	तोरीको तेल	११०.०	१०.०	१.९	-१८.५	▲	▶	▼
	मास	१००.०	-२०.०	-२.०	३३.३	▼	▶	▲
	मूसूरो	११०.०	१०.०	१०.०	१५.८	▲	▶	▲
	रातो आलु	२५.०	२५.०	-१६.७	२५.०	▲	▼	▲
धनगढी	मोटा चामल	२६.१	०.०	-३.७	०.४	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२६.०	-१.९	०.०	१८.२	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	७०.०	०.०	-	-३६.४	▶	-	▼
	कुखुराको मासु	२००.०	०.०	-३३.३	११.१	▶	▼	▶
	तोरीको तेल	१२०.०	०.०	०.०	-७.७	▶	▶	▶
	मास	१२१.०	-६.९	-४.०	५१.३	▼	▶	▲
	मूसूरो	११०.०	०.०	१०.०	१०.०	▶	▶	▶
	रातो आलु	११.०	०.०	-५६.०	-१५.४	▶	▼	▼

▲ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको
▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन
▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेको

यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५% सम्म, ३ महिनामा १० % सम्म अथवा १ वर्षमा १५ % सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिन्छ ।

*यो नेपाल खाद्य संस्थान द्वारा वितरीत चामलको मूल्य हो किनभने त्यहाँ अन्य कुनै खाद्यान्न संचिती छैन ।

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
भैरहवा	मोटा चामल	२५.०	-१०.७	-३.८	-३.८	▼	▶	▶
	गहुँको पिठो	२६.०	०.०	४.०	४.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९०.०	०.०	०.०	-२१.७	▶	▶	▼
	कुखुराको मासु	१६०.०	०.०	-४२.९	०.०	▶	▼	▶
	तोरीको तेल	१५५.०	३.३	३.३	३.३	▶	▶	▶
	मास	१२२.०	-२.४	२२.०	७४.३	▶	▲	▲
	मूसूरो	१२५.०	०.०	०.०	३८.९	▶	▶	▲
	रातो आलु	१३.०	-१३.३	-६२.९	०.०	▼	▼	▶
सडकको पहुंच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
धनकुटा	मोटा चामल	२६.०	०.०	०.०	४.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३१.०	०.०	६.९	१०.७	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१००.०	-४.८	०.०	-१६.७	▶	▶	▼
	कुखुराको मासु	३५०.०	२.९	६४.३	५३.५	▶	▲	▲
	मास	१००.०	०.०	०.०	१७.६	▶	▶	▲
	मूसूरो	११०.०	०.०	०.०	१२.२	▶	▶	▶
	रातो आलु	२०.०	-२०.०	-५०.०	११.१	▼	▼	▶
रोल्पा	मोटा चामल	३५.०	०.०	०.०	२९.६	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	४०.०	१४.३	-११.१	२१.२	▲	▼	▲
	भटमासकोतेल	११०.०	-१५.४	-८.३	१८.५	▼	▶	▼
	कुखुराको मासु	३६०.०	३८.५	६२.६	८०.०	▲	▲	▲
	मास	१२०.०	२६.३	०.०	३०.४	▲	▶	▲
	मूसूरो	१२०.०	-४.०	०.०	२५.०	▶	▶	▲
	रातो आलु	३०.०	०.०	-२५.०	०.०	▶	▼	▶
सांफेबगर	मोटा चामल	३०.०	०.०	०.०	७.१	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३२.०	०.०	६.७	३.२	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल		-	—	-	-	-	-
	कुखुराको मासु	३००.०	०.०	-	५६.३	▶	-	▲
	मास	१२०.०	०.०	०.०	४६.३	▶	▶	▲
	मूसूरो	१२०.०	०.०	०.०	४१.२	▶	▶	▲
	रातो आलु	३०.०	०.०	-४०.०	२८.६	▶	▼	▼
जुम्ला	मोटा चामल	५०.०	०.०	-२३.१	६.४	▶	▼	▶
	गहुँको पिठो	६०.०	०.०	-३३.३	१५.४	▶	▼	▲
	भटमासकोतेल	१४०.०	०.०	-१२.५	-६.७	▶	▼	▶
	कुखुराको मासु	३००.०	०.०	-	१५.४	▶	-	▲
	मास	११०.०	०.०	२२.२	५२.८	▶	▲	▲
	मूसूरो	१३०.०	०.०	८.३	५२.९	▶	▶	▲
	रातो आलु	२०.०	०.०	-२०.०	-३३.३	▶	▼	▼
सडकको पहुंच नभएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
हुम्ला	मोटा चामल *	३८.०	८.६	-	८.६	▲	-	▶
	गहुँको पिठो	२३०.०	४.५	-	४३.८	▶	-	▲
	भटमासकोतेल	३००.०	०.०	०.०	७.१	▶	▶	▶
	सिमी	१००.०	०.०	४२.९	१००	▶	▲	▲
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	रातो आलु	४०.०	१४.३	०.०	३३.३	▲	▶	▲
डोल्पा	मोटा चामल	९०.०	०.०	०.०	२८.६	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	१०५.०	५.०	०.०	१६.७	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	२००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	सिमी	१५०.०	०.०	२०.०	६६.७	▶	▲	▲
	मास	१७०.०	-	०.०	३०.८	-	▶	▲
	मूसूरो	२००.०	०.०	०.०	१७.६	▶	▶	▲
	रातो आलु	५०.०	०.०	२५.०	१००	▶	▲	▲
बाजुरा	मोटा चामल	३८.०	१३.८	-२४.०	४०.७	▲	▼	▲
	गहुँको पिठो	-	-	-	-	-	-	-
	सिमी	-	-	-	-	-	-	-
	मास	१२०.०	-	-	-	-	-	-
	मूसूरो	१३०.०	०.०	-	६२.५	▶	-	▲
	रातो आलु	१३०.०	०.०	०.०	१८.२	▶	▶	▲

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) गुगल ग्रुपको विद्युतय ठेगाना http://groups.google.com/group/NeKSAP?hl=er मा हेर्न सकिनेछ ।

यो बजार अवलोकन विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपालले कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको संयुक्त सहकार्यमा तयार पारीएको हो । यो मूल्य तथा बजारको विकास क्रम बारेमा समयानुकुल सूचना र पूर्व जानकारी प्रदान गर्नकोलागि गरीएको पहल हो ।खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली द्वारा प्रकाशीत सम्पूर्ण सामाग्रीहरु NeKSAP को विद्युतिय ठेगाना http://groups.google.com/group/NeKSAP?hl=en मा हेर्न सकिनेछ अन्य जानकारीकोलागि सम्पर्क : खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण इकाई, विश्व खाद्य कार्यक्रम, पाटन ढोका, ललितपुर, पो. ब. १०७, टेलिफोन : ५५४२६०७ –२४२–५

यो परियोजना युरोपियन युनियन अन्तर्गत खाद्य सहयोग कोषको सहयोगमा संचालित छ । यस बुलेटिनमा प्रकाशित विचारहरुले युरोपियन कमिसनको विचारहरुलाई प्रतिबिम्बित